

Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2040 ja maakuntaohjelman 2026–2029 työohjelma sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (24.6.2024)

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman työohjelma.....	3
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	6
4. Lisätietoja.....	10

1. Johdanto

Tämä työohjelma ja ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma kuvaa Pohjois-Savon maakuntaohjelman 2026–2029 laadintaprosessia, siihen liittyviä osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyitä, ja siinä esitetään laadinnan alustava aikataulu.

Maakuntaohjelma perustuu lakiin alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta (756/2021), sitä täydentävään asetukseen (797/2021) ja uuteen keväällä 2024 hyväksytyyn Valtioneuvoston aluekehittämispäätökseen. Pohjois-Savossa maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma on valmisteltu samassa prosessissa ja samaan asiakirjaan jo kolmella edellisellä suunnittelukierroksella. **Maakuntasuunnitelma** on maakunnan suunnitteluun kuuluva strateginen suunnitelma, jossa linjataan maakunnan tavoiteltu kehitys [Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999 (1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki)]. Nyt laadittavassa maakuntasuunnitelmassa esitetään maakunnan pitkän aikavälin kehityksen visio ja tavoitteet vuoteen 2040.

Maakuntaohjelman laadintaa ohjaavat edellä mainittujen lakien lisäksi laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) ja sitä täydentävä valtioneuvoston asetus (347/2005), joiden perusteella maakuntaohjelmien laadinnan yhteydessä arvioidaan ohjelman ympäristövaikutuksia. Osana maakuntasuunnitelman ja -ohjelman työohjelmaa on SOVA-lain edellyttämä arviointiprosessista laadittu alustava suunnitelma eli **osallistumis- ja arviointisuunnitelma**.

2. Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman työohjelma

Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma ovat osa maakunnan lakisääteistä suunnittelujärjestelmää.

Maakuntasuunnitelma on pitkän tähtäimen tavoite- ja strategiasuunnitelma. Se laaditaan tai päivitetään kerran kunnallisvaalikautena. Edellinen maakuntasuunnitelma hyväksyttiin marraskuussa 2021. Pohjois-Savossa suunnitelman tärkein osa oli elinkeinopoliittisten kehittämisen kärkien ja niiden kehittämislinjausten määrittely. Ne ovat sama asia kuin EU:n käyttämä termi, älykäs erikoistuminen.

Maakuntaohjelmassa määritellään maakuntasuunnitelmaa tarkemmin maakunnan kehittämisen tavoitteet sekä kehittämiskokonaisuudet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Siinä linjataan strategisesti maakunnan kehittämisen kokonaisuus ja painotetaan sellaisia tavoitteita, joita voidaan edistää aluekehitysrahoituksella,

yhteistyöllä ja edunvalvonnan avulla saatavilla muilla resursseilla. Perustelu kehittämistoimenpiteiden strategiselle linjaamiselle on, että ilman suunnitelmallista ja tavoitteellista kohdentumista kehittämisspanokset hajautuvat ja vaikuttavuus heikkenee.

Nykyiset 2021 hyväksytyt kehittämisen kärjet ovat samalla Pohjois-Savon älykkään erikoistumisen valinnat. Älykkään erikoistumisen valinnat ovat: (1) kone- ja energiateknologia, (2) metsäteollisuus, (3) elintarvikkeet, (4) hyvinvointiteknologia, (5) matkailu, (6) älykäs vesijärjestelmä ja (7) biojalostus.

KÄRKIEN JA TEEMOJEN VISIOT	ICT & Digitaalisuus - Digitaalisen tekniikan hyödyntäminen, osaajien lisääminen.	Ilmasto & kiertotalous & kestävä kehitys - Bio- ja kiertotalouden klusterin ja uuden tuotannon kehittäminen.	Osaaminen & työvoima - Osaavan työvoiman tarjonnan varmistaminen, ulkomaalaisten kotouttaminen.	Hyvinvointi & kulttuuri - Terveystason nostaminen. SOTE-palveluiden saavutettavuus koko maakunnassa.	Innovaatiot & Yrittäjyys & Kasvu - Kansainvälisen liiketoiminnan kasvu ja osaaminen. Ympäristöä säästävät yritykset.	Saavutettavuus & aluerakenne - Kärkihankkeiden toteuttaminen. Etätöiden ja yrittäjyyden mahdollistaminen. Kestävä aluerakenne.
Kone- ja energia-tekniikka - Älykäs ja tuottava tekniikka ja palvelu sekä onnistunut energiamurros.						
Metsäteollisuus - Puumateriaalin monipuolinen käyttö sekä jalostusarvon ja uusien tuotteiden nousu.						
Elintarvikkeet - Johtava kestävä elintarviketuotannon alue.						
Hyvinvointiteknologia - Terveystietä teknikkasta ja uusista lääkkeistä parempaa terveydenhoitoa ja liiketoimintaa.						
Matkailu - Luonto-, tapahtuma- ja kulttuurimatkailun kasvu. Itäsuomalainen kehitysyhteistyö.						
Älykäs vesijärjestelmä - Vesi- ja jätejärjestelmien kokonaisvaltainen älykäs hallinta. Yritystoiminnan kasvu.						
Biojalostus - Uudet tuotteet ja bioprosessit, biokaasu, kiertolannoitteet, kuivikkeet, kemikaalit, energia.						

Maakuntaohjelmassa 2022–2025 huomioitiin hallituksen keväällä 2020 antama päätös aluekehittämisen painopisteistä ja niiden toteuttamisesta maakunnissa. Aluekehittämisen painopisteitä kaudelle 2020–2023 olivat:

1. Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
2. Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet
3. Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen
4. Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
5. Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy

Tätä taustaa vasten Pohjois-Savon maakuntaohjelmassa 2022–2025 tunnistettiin kaikkiaan kuusi kaikkia kehittämisen kärkiä läpäisevää teemaa: (1) ICT & digitaalisuus, (2) ilmasto & kiertotalous & kestävä kehitys, (3) osaaminen & työvoima, (4) innovaatiot & yrittäjyys & kasvu, (5) hyvinvointi & kulttuuri ja (6) saavutettavuus & aluerakenne. Läpäisevien teemojen tarkoitus on ollut huomioida laajasti kaikkiin kehittämisen kärkiin vaikuttavat muutosprosessit ja politiikkatavoitteet. Nuorten näkökulma ja palveluiden tarpeet huomioitiin osaamisessa, hyvinvoinnissa ja saavutettavuudessa. Maaseudun mahdollisuuksia em. teemojen osalta tarkasteltiin osana aluerakennetta.

Kehittämisen kärkien ja läpäisevien teemojen muutostarvetta arvioidaan uudessa valmisteluprosessissa. Ensimmäinen palaute muutostarpeista saadaan elokuussa 2024 valmistuvasta maakuntaohjelman (2021–2025) ulkoisesta arvioinnista, jonka toteuttavat ulkopuoliset asiantuntijat (Owal Group). Uuden maakuntaohjelman (2026–2029) tavoite- ja arviointikeskustelu avataan maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen ja MYR:n yhteisessä seminaarissa marraskuussa 2024.

Suomen hallitus on kevään 2024 aluekehittämispäätöksessä määritellyt kansalliset aluekehityksen painopisteet vuosille 2024–2027. Nämä tulee huomioida maakuntien kehittämissuunnitelmissa.

Aluekehittämispäätöksen painopisteet ovat:

- Kestävä elinvoima ja investoinnit
- Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
- Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Kaikkia painopisteitä poikkileikkaavia näkökulmia ovat kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys ja aluelähtöisyys.

Painopisteiden edistämisen ja aluekehityksen edellytyksiksi on tunnistettu alueiden saavutettavuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys sekä osaaminen ja sivistys.

Nämä aluekehittämispäätöksen painopisteet, poikkileikkaavat teemat ja tunnistetut edellytykset sopivat hyvin Pohjois-Savon nykyisen maakuntaohjelman sisältöön ja tavoitteisiin ja niitä tullaan hyödyntämään tarkasteltaessa muutostarpeita ja kehityskohteita tulevaan maakuntasuunnitelmaan ja ohjelmaan.

Maakuntaohjelman tavoitteiden sovittaminen muihin kehittämissuunnitelmiin

Maakuntaohjelma valmistellaan laajan yhteistyöverkoston kanssa ja siinä huomioidaan myös muita kehittämissuunnitelmia. Näitä ovat mm. Kuopion seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus, valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet, maakunnallinen hyvinvointialueen strategia, kaupunki- ja maaseutupolitiikan linjaukset ja ohjelmavalmistelu, valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma, EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteet ja resurssit sekä ELY-keskuksen toiminnalliset tavoitteet.

Valmistelussa hyödynnetään olevia työryhmiä, kumppaniverkostoja ja poliittisia elimiä (ensi sijassa maakuntahallitus ja -valtuusto), tehdään asiantuntija- ja yritys haastatteluja ja tarvittaessa kutsutaan koolle aluekehittäjien työpajoja. Tällaisia työryhmiä ovat mm. maakunnan yhteistyöryhmä (MYR), TKI-ekosysteemit ja klusterit, kuntien elinkeino-organisaatioiden ryhmä, yritysten alueelliset organisaatiot, Pohjois-Savon hyvinvointialueen työryhmät, maakunnan ennakkointiverkosto, kuntajohtajien ryhmä ja maakunnallinen liikennejärjestelmätyöryhmä.

Valmisteluprosessi ja alustava aikataulu

Maakuntaohjelma, älykkään erikoistumisen linjaukset ja maakuntasuunnitelma valmistellaan samanaikaisesti ja kootaan yhdeksi asiakirjaksi.

- Kesäkuu 2024 - Maakuntahallituksen päätös uuden maakuntasuunnitelman ja -ohjelman valmistelun aloittamisesta, lausuntopyyntö työohjelmasta ja OAS:sta
- Elokuu 2024 - Maakuntaohjelman 2022–2025 ulkoinen arviointi valmistuu
- Syys-lokakuu 2024 - Viranomaisneuvottelut valmistelun käynnistymisestä
- Marraskuu 2024 - Maakuntavaltuuston ja -hallituksen sekä MYR:n seminaari
- Marraskuu 2024 – toukokuu 2025 - kehittäjäverkoston, innovaatioekosysteemien, yritys-, kunta- ja muiden sidosryhmien haastattelut ja mahdolliset työpajat
- Helmikuu 2025 - Maakuntahallituksen päätös ja tiedottaminen valmistelun aloittamisesta SOVA-prosessia varten
- Tammi-kesäkuu 2025 - valmistelua strategia-, viranomais- ja asiantuntijaryhmissä
- Kesä 2025 - Rahoittajakeskustelut EU- ja kansallinen tuen kohdentamisesta
- Kesä-elokuu 2025 – Maakuntahallituksen käsittely maakuntasuunnitelman ja -ohjelman strategisista

valinnoista.

- Syksy 2025 - SOVA-arvioinnin ja luonnoksen nähtävillä olo, lausuntoaika
- Syys-lokakuu 2025 - Maakuntavaltuuston ja -hallituksen sekä maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) seminaari kehittämislinjauksista ja tavoitteista lausunnolla olleeseen luonnokseen perustuen
- Lokakuu 2025 – Maakuntahallitus hyväksyy luonnoksen
- Marraskuu 2025 – Maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntasuunnitelman ja -ohjelman sekä ympäristöselostuksen

Tavoitteena on viedä maakuntasuunnitelma ja -ohjelma maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi ensi sijassa vuoden 2025 loppuun mennessä. Jos valmistelu vaati tätä enemmän aikaa, voidaan hyväksyminen painavista syistä siirtää kevään 2026 lopulle.

3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee maakuntasuunnitelman ja -ohjelman päivittämiseen liittyvien osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyiden sekä vaikutusten arvioinnin järjestämistä. SOVA-lain (200/2005) mukaan suunnitelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelman ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa, jos sen toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Maakuntaohjelma on SOVA-asetuksen mukaan suunnitelma tai ohjelma, johon tulee soveltaa SOVA-lain mukaista ympäristöarviointia. Maakuntaohjelman vaikutusten arviointi kootaan erilliseen ympäristöselostukseen, josta on mahdollista antaa palautetta ja vaikuttaa valmistelun aikana. Ympäristöselostuksen sisällöstä on säädetty SOVA-asetuksessa (347/2005). SOVA-lailla ja -asetuksella toteutettiin EY:n direktiivi tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (2001/42/EY).

Suunnitelmien ja ohjelmien vaikutuksia arvioitaessa voidaan käyttää vaikutusten arvioinnista seuraavaa määritelmää (ympäristöministeriö 2023):

Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) on suunnitelmien ja ohjelmien (jatkossa: suunnitelmien) valmisteluun liittyvä prosessi, jonka tavoitteena on

- tukea suunnitelman valmistelua, toteutusta ja seuranta sekä suunnitelmaa koskevaa julkista keskustelua
- tuottaa tietoa suunnitelman ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista
- tukea osallistumista ja yhteistyötä ja käsitellä ristiriitoja.

Näin ollen maakuntaohjelman valmistelun yhteydessä arvioidaan siihen kirjattujen toimenpiteiden vaikutuksia mm. ympäristöön, asukkaisiin ja talouteen. Maakuntaohjelma sekä ympäristöarvioinnin tuloksena syntyvä ympäristöselostus laaditaan yhteistyössä viranomaisten ja sidosryhmien kanssa siten, että prosessi tuottaa laadukasta tietoa maakuntaohjelman toteuttamisen vaikutuksista. Yleisöllä ja viranomaisilla on mahdollisuus vaikuttaa ja antaa palautetta koko maakuntasuunnitelman ja -ohjelman valmisteluprosessin ajan suoraan valmistelijoille, neuvottelu- ja keskustelutilaisuuksien sekä lausuntomenettelyn avulla. Yleisöllä ja viranomaisilla on mahdollisuus tutustua tähän osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan 25.6.-31.8.2024 välisenä aikana, ja esittää siitä mielipiteensä.

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon maakuntaohjelman ympäristövaikutusten arvioinnille voidaan asettaa seuraavat yleista-voitteet:

- Täyttää lainsäädännön vaatimukset.
- Tukee suunnittelua ja päätöksentekoa.
- Parantaa tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia ohjelman valmistelussa.

Arvioinnin organisointi

Pohjois-Savon liitolla on yleisvastuu maakuntaohjelman ympäristövaikutustenarvioinnista. Arviointi or-ganisoidaan seuraavasti:

Lähtökohtana arvioinnin toteuttamisessa on, että se on kiinteä osa maakuntaohjelman koko laadinta-prosessia. Varsinaiset suunnitelman laatijat vastaavat ainakin pääpiirteissään arvioinnista.

Maakuntaohjelman laadinnassa hyödynnetään maakuntavaltuuston seminaareja, maakuntahallitusta, MYR:n ja sen sihteeristön asiantuntemusta, maakuntaliiton olemassa olevia työryhmiä ja mahdollista maakuntaohjelman valmistelua varten koottavaa yhteistyöryhmää, alueviranomaisten valmistelua, kun-tajohtajien ja elinkeinojohtajien asiantuntemusta, osallisten ja asiantuntijoiden haastatteluja. Nämä ryh-mät arvioivat myös maakuntaohjelman vaikutuksia.

Maakuntakaavoituksessa toimii vaikutustenarviointityöryhmä, jota voidaan hyödyntää myös maakunta-ohjelman arvioinnissa.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa tehdään kiinteää yhteistyötä maakuntaohjelman laadinnassa omalla toimialallaan, mutta sen asiantuntemus kytketään SOVA-asetuksen mukaisesti myös ympäris-töarviointiin.

Arvioinnin käytännön toteutus

1. Valmistelun aloittamisesta tiedottaminen

”Suunnitelman tai ohjelman valmistelu tulee järjestää siten, että yleisöllä on mahdollisuus saada tietoja suunnitelman tai ohjelman ja siihen liittyvän ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää asiasta mielipiteensä (SOVA-laki 8 §).” Maakuntaohjelman ja ympäris-töarvioinnin valmistelun aloittamisesta ilmoitetaan hallintolain (41 §) mukaisesti.

- Tiedotetaan ohjelman laadinnan aloittamisesta maakunnan päälehdissä ja Pohjois-Savon liiton internet-sivuilla. Valmisteluun liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä Pohjois-Savon liiton toimistossa
- Viranomaisia tiedotetaan maakuntaohjelmatyön käynnistymisestä sekä maakunnan yhteistyö-ryhmän sihteeristön sekä maakunnan yhteistyöryhmän kokouksissa sekä normaalissa viran-omaisyhteistyössä
- Maakuntaohjelmatyön käynnistämisestä tiedottava kirje lähetetään laajalla jakelulla myös muille maakuntaohjelman laadintaan osallistuville tahoille

2. Ympäristöselostuksen laadinta

Ohjelmasta vastaava viranomainen selvittää ja arvioi ohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja laatii ympäristöselostuksen. Ympäristöselostus laaditaan osana muuta valmistelua ennen ohjelman hyväksymistä (SOVA-laki 8§).

Ympäristövaikutukset arvioidaan (SOVA-laki 2§):

- ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen,
- maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön,
- luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä
- em. tekijöiden välisiin suhteisiin

Ympäristöselostuksessa esitetään tarpeellisessa määrin mm. ympäristön nykytila, ohjelman vaikutukset, haitallisten vaikutusten ehkäisy, vaihtoehtojen valinta ja arvioinnin seuranta.

Maakuntaohjelman ympäristöarvioinnin toteutus:

- Maakuntaohjelmatyössä arviointi suoritetaan toimintalinjoittain ja kokonaisarviointina
- Arviointi suoritetaan kahden vaihtoehdon pohjalta:
 - VE 0, tuleva kehitys jos maakuntaohjelmaa ei olisi laadittu
 - VE 1, maakuntaohjelman toteuttamiseen varaudutaan ja sitoudutaan
- Arviointi nivoutuu kiinteästi maakuntaohjelman laadintaan. Ympäristöselostus liitetään maakuntaohjelma-asiakirjaan.

3. Maakuntaohjelmaluonnoksesta ja ympäristöselostuksesta kuuleminen

Kansalaisilla tulee olla mahdollisuus tutustua maakuntaohjelmaluonnokseen ja ympäristöselostukseen ja esittää niistä mielipiteensä. Asiakirjaluonnoksista tulee pyytää lausunnot ainakin alueelliselta ympäristökeskukselta ja tarpeen mukaan kunnallisilta terveys- ja ympäristöviranomaisilta sekä muilta viranomaisilta. Maakuntaohjelmaluonnos ja ympäristöselostus asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi (SOVA-laki 9 §, hallintolaki 62 §).

- Maakuntaohjelmaluonnos (ml. ympäristöselostus) käsitellään maakuntahallituksessa elo-syyskuussa 2025. Tämän jälkeen se asetetaan nähtäville sekä toteutetaan laaja lausuntokierros, joka käsittää mm. aluehallintoviranomaiset, kunnat, seutukuntaorganisaatiot, alueelliset kehittämisorganisaatiot, oppilaitokset sekä mm. kolmatta sektoria edustavat yhteisöt. Lausunnon antoaikaa on 30 päivää.

4. Maakuntaohjelman hyväksyminen ja siitä tiedottaminen

Maakuntaohjelman hyväksymisestä tiedotetaan hallintolain 62 §:n mukaisesti. Hyväksymispäätöksestä tulee käydä ilmi, miten ympäristöselostus ja ohjelman valmistelun aikana saadut mielipiteet on otettu huomioon.

- Päätös maakuntaohjelman hyväksymisestä sekä maakuntaohjelma (ml. ympäristöselostus) asetetaan nähtäville. Hyväksymistä koskevaan päätökseen sisältyy selvitys siitä, miten saadut mielipiteet on otettu huomioon. Julkaisu painetaan ja jaetaan laajalla jakelulla maakunnan eri toimijatahoille. Lisäksi ohjelma toimitetaan tiedoksi Suomen Ympäristökeskukselle sekä julkaitaan myös sähköisesti.
- Maakuntaohjelman hyväksymisestä sekä ohjelman sisällöstä tiedotetaan tiedotusvälineiden ja liiton oman tiedotusjärjestelmän avulla.

5. Ympäristövaikutusten seuranta

Pohjois-Savon liitto

Maakuntaohjelman toteuttamisesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia tulee seurata siten, että tarvittaessa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Maakuntaohjelman seurannan päävastuuviranomainen on Pohjois-Savon liitto. Ympäristön osalta asiantuntijaviranomainen on Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Arviointisuunnitelman lähteet:

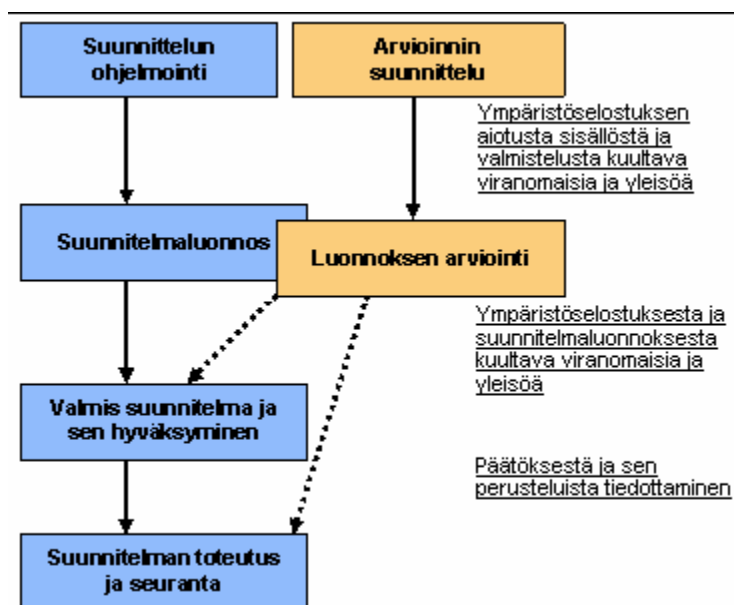
Hallintolaki (434/2003)

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005)

Valtioneuvoston asetus viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (347/2005)

Ympäristöministeriö 2005: Suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnin (SOVA) tukiaineisto (Pal-danius, Tallskog, Diskurssi Oy). <http://www.ymparisto.fi>

YMPÄRISTÖARVIOINNIN VAIHEET

4. Lisätietoja

Maakuntasuunnitelman ja -ohjelman sekä maakuntaohjelman ympäristöarvioinnin valmisteluasiakirjat tulevat nähtäville Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla www.pohjois-savo.fi kohdassa Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2026–2029 sekä Pohjois-Savon liiton toimiston (Sepänkatu 1, Kuopio) ilmoitustaululle.

Lisätietoja maakuntaohjelman laadinnasta voi kysyä:

- aluekehitysjohtaja Satu Vehreävesalta (satu.vehreavesa@pohjois-savo.fi tai puh 044–714 2648)
- aluekehityspäällikkö Heikki Sirviöltä (heikki.sirvio@pohjois-savo.fi tai 044–714 2603).

Ympäristövaikutusarvioinnista lisätietoja antaa Päivi Silsten (paivi.silsten@pohjois-savo.fi) tai 044–714 2614)